

A

**TSÁSZARI ÉS KIRALYIFELSÉG
ENGEDELMÉVEL,**

Nro. 34.

Kelt Bétsbenn, Mind Szent Havának (Octóbertek)
24-dik napján 1800-dik Elztendőben.

Béts.

Hogy a' Fels. Császár már régen meg-határozta, és parantsolatot is adott légyen az eránt, hogy a' boldog emlékezetű II-dik József Császár ló hátán ülve rézből öntödjön ki, annak idejében arról Hírmondónk' bővebben emlékezett. Már a' munkának egy része készen van t. i. a leg közelebb múlt Sept. 15-dikén a' Császár 15 labnyi magasságú formában oly tisztán, és minden leg kisebb motok nélkül kiöntödött, hogy még izerentsésebben soha egy ilyen munka is

L I

ki nem esett; de két egész ezrtendőtől fogva szüntelen is dolgozott a' formán, a' melybe a' réz öntetett, Tanítvánnyival és más segítőkkel egyetemben Képfaragó Zauner Profeszor Úr, mint a' kire bízattatott az egész munkának tökéletességre vivése, olly tökéletesen el is készítették a' formát, hogy abba a' réz belé öntetődvn, úgy ki nyomódtak azon minden megkívántató részetskék, hogy azon leg kisebb jobbítást se' kellett tenni. A' réz' olvasztására 's a' formába való öntésére, a' Császári ágyúk öntésénél Direktor Májor Weigel viselt gondot alsóbb Tisztjeivel. Ha az ember meg gondolja mennyi dologgal jár az ilyen munka, úgy hogy XV-dik Lajos ilyen formán való ki öntettetésén 15 ezrtendeig dolgoztak Frantzia Ország' három leg főbb Mesterei, 2 leg főbb Képfaragó, és egy Machinákat készítő; tsudálni lehet, hogy ez 2 ezrtendő alatt el készült. — Majd mikor a' ló is ki fog öntödni: meg fogjuk említni.

Olasz Ország

Mediolánumból Októb. 3 dikán. — „A' mi Pári'sba küldött újj Konstitútzióknak fő fundamentomi ezek: t. i. Az Igazgató-Iszéknek egy Szenátus, és egy Prézes fogja igazgatni. A' Prézes fogja a' törvényeket fel-tenni, a' külső és Hadi dolgokat is ő viszi. 12 személyek lesznek rendelve arra: hogy a' Szenátushoz, a' Törvényhozó Tanátshoz 's a' t. a' Tagokat válasszák, és a' Konstitútzió' fenn tartására vigyáznak. A' Törvényhozó Gyűlés, melly 40 Tagokból áll, a' Prézestől ajánlott Törvényeket vagy

el veszi vagy vizsgálja veti. A' Tribunátus, vagy
5 Fő Prokurátorok, a' Törvényhozó Tanács
gyűlésiben jelen lesznek: de nem lesz szavok.

Úgy látszik, hogy ez, tsak a' Fr. Konstitúció, kisebb formába véve.

Májland Októb. 2-dikán: — „Tegnap előtt tért vizsgálja Városunkba Fő Vezér Brüne, több más Generálisokkal egygyütt. A' Katonaság széllyel el osztatik a' falukra. Némelly Tsapatok, mellyek igen sok embert vesztettek az utolsó ütközetekben, Frantzia Országba költözködnek, a' pótlás végett. Ezek közé tartozik a' 11-dik számú, a' melly 3500 emberekből áll, és most 250-nél nehezen foglal többet magában.“

A' napokban hirdetődött ki egy parantolat, melynek ereje szerént 12 milliót kell öszve adogatni a' Gazdagoknak, az el adandó Nemzeti jószágok' fejében.

Róma Sept. 20-dikán: — „Az Orosz Császár, úgymint a' Máltai Rend' Nagy-Mestere, a' Messinai Fő Priorsággal a' Nápolyi Király' io ezftendő Fiatskáját, Leopold Hertzeget tisztelte meg. Ugyan azon időben, Tartomány Préfektus Caracciolo Urat a' Máltai Rend' Követjének rendelte a' Fels. Nápolyi Udvar mellé; Pignatellit pedig az Admirál, vagy is Tengeri Fő Vezér' Helytartójának.“

Frantzia Ország.

A' Strafsburgi Officiális tudósítások után, a' Bétsi Udvari Ujjság is említi már a' Fő Konzul Bonaparténak, valami gyilkos kezek által lett

meg-szúrattatását; hozzá adván, hogy a' seb; mivel szerentsére csak a' tüdő' egygyik szárnya mellett tsúfzott el: nem veszedelmes. A' gyíkos meg-fogattatván, több vele öfzve-esküdt társait is már ki adta; hanem sem azt, hogy melyik részhez tartoznak ezek, sem azt, hogy mi ok indította légyen őket azon tselekedetre; tudni nem lehet.

Az újabb Tudósítások mindazáltal a' Bonaparté meg-sebesíttetéséről, 's az egész dolgról semmit nem említnek. Majd a' következők el igazítják a' dolgot. — Tsak ugyan nem fű talám ez a' hír minden fundamentom nélkül. — A' Fő Konzul' végezése, melybe Gen. Berthier Hadi Miniszternek nevezi, így teszi ki a' dolgot: „ Gen. Berthier Hadi Miniszterré neveződik, az el botosátott Polgár Carnót helyébe; már ebből meg nem lehet érteni, ha Carnót maga kérésé a' maga el botosátatását, vagy nem.

Páris Októb. 9-dikén: — „Ma éppen esztendeje, hogy Bonaparté Egyiptomból haza jöven, a' Frantzia partokhoz érkezett. Annak emlékeztére a' 2-dik Konzul Cambaceres ezen estvén, vendégséget fog adni.

A' Málthai Kapitulálásnak el-maradt Tzikkelyei:

9-dik Tzik. A' Máltában lakozó Frantziák; vagy akármi rangú Málthaiak; kik a' magok jószágaikkal Frantzia Országba kívánnak a' Fr. Szeggel egygyütt költözni: engedődjön-meg nékiek; Azon javaikat pedig ezeknek, mellyeket magokkal el nem vihetnek, a' Kapitulálás aláírással le-

endő meg erősítetésének napjától fogva szám-
lálván, 6 hónapig nem kell más kézre juttatni.

Fel. Helybe hagyódik, tsak hogy itt is he-
lye van az előbbeni tziikkelyre tett feleletnek.

10 dik Tzik. Mihelyt a' Kapitulálás aláírás-
sal meg leírsz erősítve: a' Fr. Fő Generálisnak
engedődjön meg, hogy egy Tisztet hajón, az arra
a' végre meg-kívántató Legénységgel egygyütt
Frantzia Ország felé indíthasson, és a' Fr. Igaz-
gatószéknek ezen Kapitulálást elküldhesse. Az
Anglus Generális pedig maga részéről tegye bizo-
nyossá ezt a' hajót, hogy ez, egész útjában sem-
mi ellenséges meg támadtatástól nem tarthat.

Fel. Helybe hagyódik,

11 dik Tzik. A' Kapitulálásnak aláírása l-
leendő meg erősítetése után, az úgy nevezetett
Agyús Kapu az Anglus Generálisnak adódjon,
által, de a' hol Frantziák és Anglusok fognak egy-
gyütt vígyázaton állani, kiknek parantsolatjuk
leírsz az eránt, hogy se' Katonát, se' mást sem-
kit a' Városba mind addig béne ereztizenek; vala-
meddig a' Frantzia Katonaság hajóra szállítódván,
már a' Szigettől annyira nem mentek, hogy bé
se lehet őket látni.

Fel. Helybe hagyódik, ahoz képest, a'
mint már az első Tziikkelyre tett feleletben meg-
határozottatott. Szoross vígyázat fog arra is lenni,
hogy a' fel-fegyverkezett Máltaiak, azon helyek-
hez, hol a' Frantziák fognak állani, ne közelit-
hessenek.

12-dik Tzik. Mind azon változtatások,
mellyeket akármi ingó bingó, vagy fekvő jólzá-
gok Birtokossaira nézve tett a' Fr. Igazgató-szék,

az alatt míg Máltát bírta, nem különben, minden egyéb magános személyek között tett kötési is változhatatlanul maradjanak.

Fel. Helybe hagyódik, a' mennyiben azok igazságosok, és törvényesek.

13-dik Tzik. A' Szövetséges Hatalmasságok Agensei, kik Valetta Váranak általadása idején itt találtattnak, leg kissebb háborgattatást se' szenvedjenek, 's mind személyekre mind tulajdon vagyonaikra nézve, ezen Kapitulálás által, teljes bátorságba tétetődjenek.

Fel. Helybe hagyódik.

14-dik Tzik. Azon Hadi, vagy Kereskedő hajókkal, melyek Frantzia Országból, Frantzia zászlókkal jöven, a' Máltai Kikötőhely előtt megállanak, hogy az Kikötőhelybe bé-szállhassanak, ellenségesképpen bánni, sem az azokon lévő Legénységet hadi foglyokká tenni nem kell, még pedig a' Kapitulálás meg-erőssítése után következő 20 egész napok alatt.

Fel. Egy általjában nem hagyódik helybe.

15-dik Tzik. A' Fő, és a' többi Generálisok, a' magok Adjutánsaikkal és egyéb hozzájuk tartozó Tisztekkel, egygyütt fognak hajóra szállítódni, 's nem hanyattattnak el egymástól, külön hajókra.

Fel. Helybe hagyódik.

16-dik Tzik. A' Hadi fogjok, kik az ostrom alatt estek fogságba, a' Wilhelm Tell nevű hajón, és a' Dianna nevű Fregáton volt Legénységgel egygyütt vízfőzra bocsáttassanak, és mint a' többi Fr. őrizettel úgy kell velek bánni. Eppen így kell a' Justice nevű hajón lévő Legénységgel

is bánni, ha' az valahogy Fr. Országba való útazása közben el-fogatódnék.

Fel. A' Wilhelm Tellen volt Legénység már ki is van tserélve, a' Diánai pedig Minorka szigetéhez vivődik, hogy ott hasonlóképpen ki-tserélődhessen.

17 dik Tzik. Senkitől, a' ki tsak a' Fr. Respublika' szolgálatjában van, semmi okon, és semmi szín alatt elégtétel nem kívántatik.

Fel. Helybe hagyódik.

18 dik Tzik. Ha ezen Kapitulálásnak kifejezési, vagy kötései felett, még valami nehézségek támadnának: azokat a' Fr. örízet jávára kell el igazítani.

Fel. Helybe hagyódik, a' Törvény' ereje szerént.

Történt, és köttetett e' Kapitulálás Fruktidórnak 18-dik napján, a' Frantzia Respublika' 8-dik Esztendejében (5-dik Sept. 800)

Pari's Októb. 7-dikén: — „A' Frantzia Országi Kormányfőek mindent el követ, hogy ama' kies Versailnak kárát némünémüképpen kípótollya, mellyet a' zenebonás változások által vallott vólt. A' közönséges Tanításnak sokféle Intézetin kívül, mellyek itt telepítették le, a' Várnak egygyik tág szobája játék-színnek rendeltetett, hogy minden tízed alatt kétfzer adasanak benne Játékok. Ma a' Zaire Tragediájával esett meg az első kezdet, a' belső dolgokra ügyelő Minister' jelenlétében. — Így már a' Versaili Kastély a' nagy Könyvtárral, a' természet' ritkaságának gyűjteményével, a' Vadas-kerttel, a' Theátrummal, olly gyönyörűséget

Szerezhet a' külföldi 's hazai Utazóknak, a' milyent ez előtt csak Párisban lehetett egygyütt fel-találni.

Az Újjításnak indulatja el hat Párisban szinte a' Város' olyan útfizái neveiknek meg-másolására, mellyek valamelly Királyt vagy Szentet juttatnak a' késő maradék' emlékezeté-be. A' Szent Lajos útfizája, melly IV. Henrik alatt támadt 1600 ezrtendőben, most a' Turenne nevét nyerte, a' hol vala tudnillik ezen híres Hadi Vezérnek díszes háza.

A' Nemzeti Kintses házban 300,000 líver áll most kézfén, a' mellyet a' Kázfizára vígyázó Miniszter oda fordíthat a' hová leg jobbnak látja. Ebbe a' summába a' Respublika' 9-dik ezrtendejére bé-szedendő rendes adó még benne nintsen. Hogy már most a' Respublikának pénze állhat rakáson, annak a' rendkívül való munkás igyekezetnek tulajdonítják, a' mellyel a' Nemzeti adót Fr. Országban ugyan tűzzel vassal bé hajtják; hanem más részről azt is meg kell vallani, hogy ezen kintset a' Külföldiek-től ki tekert hadi adók nem kevésbé szaporították.

Cherburgból (Fr. Országban északi részén fekszik a' Tenger parton) az a' hír érkezett Párisba: hogy September 11-dik napjára viradóra, az Anglusok a' Fantenayi partoknál ki akartak a' szárazra szállani, hanem hatvan ember vesztességgel kényszerűdek tzeljokat félbe hagyván, újra hajóra ülni, 's el takarodni onnan, minthogy egy ágyúból mely a' partra ki vonat-tatott volt, lelkesen tüzeltek az Anglusokra, még

pedig mint hogy ágyú-golyóbis kéfzen nem volt,
csak darab kövekkel.

Anglia.

A' Londoni Sept. 29-dikén költ Udvari Üjság ugyan ki hirdettette, hogy azon hamis hírek által, mintha a' békességes alkudozások Francia Országgal félbe szakadtak volna, a' nép magát el csábítani ne engedje, mert még azok folynak; hanem Sept. 26-dikán Párisba küldött Levelére, Grenwillnek, mitsoda feleletet adott lévén Páris's, bár nem bizonyos is még, de nagyon terjed a' híre, hogy az a' válasz nem éppen kedves, és hogy a' Frantziák 8 Línei hajókat kívánnak mintegy zálogba az Anglusoktól, míg az a' ku meg készül; azomban a' Sept. 27-dikén Párisba küldött Levelére a' választ még negvon chajtva vanják, azt tartván, hogy a' dolgot e' fogja el dönteni.

Spanyol Ország.

Meg hallván azt a' Király, hogy a' Barcelóniai Kikötőhelynél, az Anglusok két Spanyol Fregátot el fogtanak: a' Generál Kapitányt és minden ott lévő Tiszteket vígyázatlanságokért fogásba tetetett, és a' Hadi Tanácsítelleté aláadta a' dolgok el igazítását. Annnyival is inkább bübösöknek találván a' Király őket, hogy azon Fregátok el küldöttek volt egy kis hajótskát, kik az említett Tiszteknek a' vesztüelemről hírt vigve nek: mindazáltal sem nem ágyúztanak a' töltésekről; se ágyús hajókat nem küldötte nek ki a' Kikötőhely' védelmére. Az Anglusok annyiban

vádoltattnak ezen dolog körül, hogy ők tzéljok ki vívesire, t. i. ezen két Spanyol Fregátok el fogására valami Svétziai hajót vettek fel eszköz, zül, és arra szállítván Anglus Katonákat úgy mentek bé a' Kikötőhelybe ezen neutrális hajón, 's így osztán semmi veszedelemtől nem tartván a' Fregátok; 20 minuták alatt igen könnyen el fogták az Anglusok mind a' kettőt. A' mely dolog még mitsoda mozdulásokat vonhat maga után, mind a' Svétzia Királyra nézve különössen, mind másokra nézve: majd az idő meg mutatja.!!!

A' Kádixi rettentő Pestis mely annyi ezer embert el ragad, úgy hogy vólt oly nap melyen 260 is meg halt, a' Marokkai Császár' birtokából ragadt által.

Chiclanából (Kádixtól nem messze) Sept. 15 dikén: — „Négy napoktól fogva láttatik a' Kádixi Pestis alább hagyni. Mellyet talám a' rekkenő meleget el üző, 's a' levegőt meg-frisítő, egynéhány napokig tartott esőnek lehet tulajdonítani. Már most tsak 130, vagy 140 hal meg egy nap, és így tsak fele annak, a' mennyi egynéhány napokkal az előtt.“

Helvétzia.

A' Bernai tudósítások szerént, a' Helvétziai Kántolok állapotja nagyon ke-serves, alig van tsak kenyerek is. — — — Luganóból is írják, hogy a' nép annyira kezd zúgni, hogy a' Frantzia és Helvétziai Katonák veszedelemben sorognak, hogy a' nép rútúl fog velek banni. A' nép szüntelen kenyérért lármáz, a' Tízviselők le akarják tenni hivataljaikat, mivel tsak

szükséggel küszködnek. És ha rövid nap ezen nem segitődik: lehetetlen a' nép' fel-támadását el kerülni.

Helvétziában a' Bernai Kántonnak Vangen nevezetű Kerületében, Solothurntól két mértföldnyire, egy erdőben lévő kútban, találtak egy sok gyermekű, és akkor is, mintegy 3, 4 hónapi terhes Afzszonyt, hegyetlenül meg ölettetve, kinek a' feje egézfízen öszve volt törve, és egy kötél volt a' nyakán. Ezt a' gyilkosságot maga az Afzszonynak a' Férje tselekedte, a' mint az annakutána, részfizerént a' maga vigyázatlanul ki ejtett szavaiból, részfizerént a' botjából, mellyet belőlről a' kút oldalához támasztva ott felejtett, ki sült. Midőn a' gonofzság helyén, a' feleségét ennek a' gyilkosnak, szeme előtt meg rézegették, és fel-bontották, a' meg indulásnak leg-kissebb jelet sem mutatta. Hanem az Attya kérésére, ki is a' kútban talált botot a' fia elébe tartotta, meg vallotta a' gonofzságot, hogy t. i. ő a' Feleséget az alatt a' szín alatt tsalván ki arra a' helyre, hogy körtvélyt szedjenek, mind addig ütötte annak a' fejét, míg le nem rogyott, azután pedig egy kötelet vetvén a' nyakára, el húzta köveket hányt rá, haza tért más úton, és mintha semmit sem tudott volna a' dologból, tudakozta oda haza a' Feleséget. — Minekutána mind ezekről ki kérdezték volna, bé vitték vason Bernába. Mi indította legyen pedig ötet ezen irtóztató gonofzságra, még nem tudatik.

Török Birodalom.

Konstántzinápolyból Sept. 10. dikén: —

„A' Fényes Porta, az Egyiptomi dolgok' folytatjáról még semmit se' említ, hanem magános Levelek állítják, hogy a' Nagy Vezér Serege és a' Frantziák közt néhány tsaták estek volna már, még pedig a' Törökök' kárára, és hogy a' Fr. Sereg már Szíria felé elébb nyomult, és már Gaza Várossához közelget.“

Magyar Ország.

September 19-dikén tartattván, T. N. Vas Vármegyében Battyáni Lajos ő Hertzegsége előlése alatt az Insurrectió eránt közönséges gyűlés; minekutánna elvégeződött volna, hogy ezen Vármegye részéről egy Osztály Lovasság, és egy Batalion Gyalogság állítódjon ki: az ölfve gyűlekezett Rendek egyenlő akarattal kérték ő Hertzegségét, hogy ezen Vármegyebéli Nemes Káponaságnak vezérlését magára fel vállalni méltóztatna, mellyet meg is nyertek.

A' Tek N. Szathmár Vármegye részéről felkelő, két Svadron Lovasságból, és 6 Kompánia gyalogságból álló ugyan válogatott mind tiszta nemességből álló Seregnek, Obersterségét, tsak ugyan az említett Vármegye örökös Fő Ispánya Mélt. Gróf Nagy Károlyi Károlyi József ő N—ga vállalta magára. Ezen Vármegye valóban Nemes Banderiuma, a' leg nagyobb sebességgel készítetik, hogy ha kívántatik, azonnal az indulásra készen legyen.

Győr Octób. 23-dik napján: Nádorispányunk ő Királyi Hertzegsége Bétsből nem Sopronynak, hanem Pozsonynak vette útját, a' hol Oct. 19-dikén meghált. Onnan Nyitrára, innen pedig

Kömáromba ment; mindenütt meg nézvé a' felkelt Nemes-Sereget. Úgy vólt el-vegezve, hogy a' Budáról el-indult Nádorispányné Császári & Hertzegsége Kömáromnál találkozzon kedves Élőte Társával, 's erre nézve vólt tegnapi napon ezen Királyi Városnak szeréntsége; mind a' Nádorispányunk; mind a' Nádorispánynénk ő Csász. Kir. Hertzegségek tiszteletekhez. A' Vendég-fogadóban szállván meg, ebéd után ki lovaglott & Kir. Hertzegsége a' Győr Vármegyei Lovas és Gyalog Nemes Seregnek meg nézésére; melly mind világos kék új köntösben vólt fel-öltözve, a' Lovasok mentében, a' Gyalogok, pedig Dolmány-forma öltő ruhában veres hajtókára. Mindnyájan fel vóltak fegyverkezve, 's a' szemnek igen kellemetes tekéntséggel kedveskedtek. A' Gyalogoknak a' müzikájok is szép vólt. Minékutánna némelly mozgásokat 's Kanyarodásokat mutattak volna ő Kir. Hertzegségének; szállásokra vilzfizáltak. Jelen vólt ezen Nemes Vármegyének fő Ispánnya, Gróf Zichy Károly, vólt Ország Bírója & Excellentiája is, a' kinek sok szép ki-fejezésekkel jelentette nagy meg-elégedését Nádorispányunk, ezen Nemes Vármegyének példás Serénységére nézve. Ma Nádorispányunk ő Kir. Hertzegsége Pápuak vette útját Gróf Kolonits László Kamarássa társaságában, a' hol meg tekintvén a' Veszprém Vármegyei felkelt Nemes Sereget, Szombathelyre, Vas Vármegyének fő Várossába meghálni. Októbernek 24-dikére Sopronyba szándékozik találkozni Kedves Hites-Társával, ő Császári Hertzegségével, a' ki ugyan is mai nap indúlt el innen O. Várra. Flöstökre Szent-Miklósra tért be

ő Cs. Hertzege, Gróf Zichy Károly ő Excel-
lentiája kastélyába, melly már Moson Vármegyé-
ben fekszik, de csak két kis mértföldnyire Győr-
höz. Ferentz és Károly fiait eleibe küldte ő Ex-
cellentiája Nádor-Ispánynénknak egész Ötvenyig
(Hochstrass) a' honnan pompás köntösökben, 's
czifra paripákon kísérik bé ő Cs. Hertzeget a'
Sz. Miklósi Kastélyba. Innen Ó-Várra megy éjt-
szakára; 's más nap (Oct. 24-dikén) a' Fertőn és
a' Hanságon keresztül menő töltésen utazik Elz-
terházára, a' hol Herczeg Elzterházy pompás
Kastélyában fog ebédelni; 's éjtszakára Sopronba
menni.

Somogy Vármegyéből Octóber 8-dikán
1800. — Nem halgathatom el Mélt. Consiliá-
rius Gludovác József Úrnak azt a' nagy lelküsé-
get, hogy ezer forintokat tett le Ordinárius V. Ispá-
nyunk Tek. Inkey Károly Úr' kezéhez olly fal-
tétel alatt, hogy azt azoknak a' szegényebb Né-
meseknek osztá-ki, a' kik személyes felkelésre
köteleztetvén, arra magoktól elegendenek lenné-
nek; nagy örömemnek tartom tehát; hogy ezt
a' Nemes tselekedetet Hazám eleibe terjeszthe-
tem — hadd tisztelje a' mostan élő azt, a' ki
már több ily Nemes, de nagy részént halgatás-
ban maradt tselekedetiért köz tiszteletet 's szere-
tetet érdemel, 's hadd áldja a' háládatos Mara-
dék, örökké valóságra méltó Nevét.

Tudósítás.

Már ugyan részszerént általunk, részsze-
rént külföldben is sokak előtt kétség kívül tudva
vagyunk, hogy Schweitzer Országí fíármazású Vo-

gel Ester Afzszony, Pesten, a' Hettzel által ellenben a' 99 szám alatt lévő Fischer háznál, kis Afzszonyoknak és Leány gyermekeknek nevelésében foglalatoskodik; most mindazonáltal azoknak kedvéért, a' kik talán Leányokat oda adni szándékeznának ezen egész nevelés módjáról, melly a' F. K. Helytartó Tanátstól is helyben hagyatott, e' következő környülállásos tudósítást tehetjük.

Reggel 6 órától 8-ig a' Nevendékek, öltöznek, imádkoznak, fölöstökmöznének, és foglalatosságaikhoz magokat készítik. Délben 12-től 2-ig ebédelnek és mozgásban vagynak: estve 8-tól 10-ig vartsorálnak, és a' mit egész nap tsináltak, azt számba szedik. A' több órákon, változtatva vagy egygyet vagy mást, vagy tanulnak vagy dolgoznak. Nevezetesen úgy vagyon elrendelve, hogy egy héten által esik a' Szépírásnak és erköltsi tudománynak tanulására 6 óra; a' Musikára és változtatva egyéb tárgyakra 19 óra, a' német nyelvre 5. a' rajzolásra 5. a' számvetésre 5. Természet Históriájára 1. Geographiára 2. Levél és más efféle írásra 2. Olvasásra 1. Vallás tanulásra 1. Annak felírására mit tsinálnak naponként 2. Éneklésre 3. Elmebéli gyakorlásra 1. a' jó Erköltsöt illető históriátskáknak elől befejezésére 1. külömbkülömbféle, a' Geographiának, Természet Históriájának, és Franizia nyelvény tudását elébb segítő és a' testnek is mozgásával egybe kötött mulattságokra, és az elébbiekre való vizfsza emlékezésre 8 óra.

Mikor a' nap hofzfú; akkor a' tanuláshoz jobbkor hozzá kezdenek. A' Vasárnapok, az

Isteni tiszteletre, sétálásra, vagy oda haza; a' Vallás tanulására rendeltettek. — A' Frantzia nyelv csak azoknak tanítódik, a' kiknek Szüléi azt különösen kívánják.

Továbbá 1. A' mindennapi Játékok úgy lesznek intézve, hogy ennek alkalmatosságával, írásban való kérdések és feleletek által, melyekre apró jutalmak lesznek téve, az a' mit már a' Geographiából, természet históriájából, a' históriából és Frantzia nyelvből tanultak, az elméjekben meg erősíttessék. Az ily játéknak nyö nát lehet a' Campe munkáiban látni, és ennek két halfznan van, első, hogy az Ifjak hozzá szoknak, hogy halfznan dolgokban tudjanak mulattságot találni: másodszor el távoztatódnak azon erköltsteleenségek, melyektől a' sok helyen szokásban lévő Zalogoidi Játékok nem tiszták. 2. Minden Nevendék magától minden nap fel írja, hogy az nap mit tanult. 3. Minden estvé meg vizsgálódik, ki ki közölök kézi munkájában mennyire haladott előbb. 4. Ezen kézi munkák a' harisnya, késztyű, erszény, háló süveg kötés; tűzés, a' varrásnak minden nemei, úgymint tzerhával pamuttal, Színes Selymekkel, ráman, ráma nélkül, és horgas Tökkel s. a. t. Csipke kötés, rajzolás, festés s. a. t. 5. A' Musika mejd egész nap tanítódik. 6. Minden nap énekelnek egynehány szép Notákat melyeket már hémelleyek közölök a' Klaviron el tudnak verni. 7. Mikor az idő ahoz való: minden héten több izben is jókor reggel a' szabad levegőre sétálni mennek.

A' többit máshszor: